

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 148 (1756) 9 avqust 2018-ci il

Böyük şairimiz Musa Yaqubla düz on bir il əvvəl, Buynuz kəndindən Bakıya gələndə çox geniş bir müsahibə apardım, yetmiş illik ömür yoluna-sənət yoluna dair xeyli suallar verdim. O müsahibənn müəyyən hissəsini M.Yaqub haqqında yazdığım "Yaxşı ki, sən varsan.." kitabına daxil etdim. Amma kitab çox az nəşr olunduğundan oxucuların əksəriyyətinin bundan xəbəri olmadı. Odur ki, həmin müsahibəni ixtisarla "Ədalət" in oxucularına təqdim edirəm. Güman edirəm ki, bu müsahibə Musa Yaqubu sizlərə daha yaxşı tanıdacaq.

mın adı Səfiməmməd, anamın adı Rəbiyədir. Sadə insanlar idi.

Bizim nəsil qollu-budaqlı, şaxəli nəsil olub. Bizə Haqverdilər deyirdilər. Haqverdilər Zənqi (Zəngi) adlı dağdan enib gəlirlər bizim kəndə. Buynuz onlar üçün aran yeri olub. Gəlirlər, gedirlər, yenə qayıdırlar və axırda bu kəndi məskən seçirlər. Yaqubovlar da bu nəslin qollarından biridir.

Atam tündməcəz bir kişi idi. Xatirələrimdə də elə beləcə qalıb. Müharibə qurtarandan bir il sonra 46-cı ildə vəfat elədi. Xatırlayıram ki, məni birinci dəfə arabaynan Ucara apardı- yığdı-ğımız taxılı təhvil verməyə... Orada de-

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN
İNKİŞAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA DÖVLƏT
DƏSTƏYİ FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

**Güc verir Xumar,
Çubuqlar oynar.
Qəhvədanımız
Alovda qaynar.**

**Kotanda hünər,
Şumda toxum zər.
Ölən dirilməz,
Əkilən bitər.**

Doğrudan da gün-güzəran, yaşayış zülüm idi. Amma inanın ki, bizi yaşadan bir qüvvə vardı- o da inam idi, ümid idi. May bayramlarını xatırlayırsanmı? O iki gündə keçirdiyimiz sevinc hissini təsəvvürə gətirmək müm-

əşitdiyim dastanları illər boyu yaddaşımda yaşatmışam. Atam da çoxlu dastan bilirdi və ovqatının xoş çağında bir də gördün açdı dastan üreyini. Huş-guşla qulaq asırdım.

Mənim şeir yazmağımın qərribə bir tarixçəsi var: məndən bir sinif yuxarıda oxuyan Sabir adlı bir oğlan Stalınə şeir yazmışdı. Sabir o şeiri məktəbdə, Stalinin ad günündə oxudu və bütün müəllimlər o gün Sabiri təbrik elədilər. Evə qayıdanda fikirləşdim ki, görəsən, mən də belə bir şeir yaza bilərəmmi? Başladım Koroğluya, Babəkə, Qaçaq Nəbiyə, daha kimə şeirlər yazmağa. Yeni bu cizmaqaraları onda şeir

YAXŞI Kİ, SƏN VARSAN, AY MUSA YAQUB

BİRİNCİ MÜSAHİBƏ

(Uşaqlıq, gənclik, poeziyada ilk addımlar)

V.Yusifli: Musa müəllim, başlayaq sizin dünyaya göz açdığınız kənddən. Bir də atanızdan, ananızdan. Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasında sizin doğulduğunuz Buynuz kəndinin adı yoxdur. Azərbaycan oxucuları həm də Musa Yaqubu dünyaya bəxş edən Ata və Ana haqqında, onların kimliyi barədə bilgilənmək istəyirlər.

M.Yaqub: 1937-ci ildə, İsmayılının Buynuz kəndində, Babadağının ağuşuna sığınmış, Qafqazın ən gözəl, mənzərəli bir guşəsində anadan olmuşam. Bu kəndin təkrarsız gözəlliyi, təbiəti barədə şeirlərimdə dönə-dönə söz açmışam.

**Hay desəm, qayalar gələr haraya,
Atar öz çiyindən dumanı, çəni.
Dağlar beşik kimi alar araya.
Uyudar kəndimi,
Uyudar məni.
Bir parça torpağa verib könül, can,
Yaşar bu dünyada bir ad, bir ünvan.
Armudlu bir həyat,
Sadəcə bir ev,
Qaranquş yuvalı,
Sərin havalı;
Bir də Canalıya baxan o eyvan...
...Atam son sözündə demişdi mənə:
Dünyanı bu yerdən baxanda sevim.
Yer var,
Himalaydan görünməz mənə,
Ən dərin dərədən görünər evim.**

O vaxtlar bu kəndin qədrini bilmədim. Sonralar, dünyaya boylanandan sonra duydu ki, bu kənd doğrudan da öz dağları, meşələri, bulaqları, yolları, Babadağa baxan gözüynən çox böyük kənd imiş. Əlbəttə, ərazicə çox kiçikdir, amma təbiətin ona bəxş elədiyi nemətləriynən dövlətli bir kənddir. Atam da, anam da kəndçi, kolxozçu olublar. Babamın adı Məmmədali, ata-

dilər ki, təzədən təmizləyin, iki gün də orada qaldıq. Həmişə qayğılı görünərdi. Kolxozda anbardar işləyirdi, iri bir açar gəzdirdi özündə. Bir dəfə o asar başıma dəydi, indi yeri də qalıb. Mən atamla bağlı duyğu və düşüncələrimi "Atamın xatirəsinə" şeirində ifadə etmişəm, şeirdə yazmışam ki, kəndə birinci qar yağır, mən anamın öz-özüy-lə gileyləndiyini eşidirəm: "Sənsiz necə böyüdərəm körpələri?!". Anam məni görüb susur.

**Qar yağdırdı atamın da məzarına,
birinci qar.**

**Ya atamın
Buz bağlamış barmaqları,
Ya qar basmış
Çilpaq gilas budaqları
Nə fərqi var?!**

Atamdan sonra evin bütün ağırlığı anam Rəbiyənin üzərinə düşdü. Evin həm kişisi, həm də qadını oldu. O, biçinə gedəndə məni də özünən aparırdı.

Yay mövsümündə biçin vaxtı oruc da tuturdu. "Zülmün nağılı" poemasında anamın obrazını yaratmağa çalışmışam.

V.Yusifli: Məktəb illerinizi neçə xatırlayırsınız?

M.Yaqub: Kənddə ibtidai məktəbi üç ilə qurtarmışam. İki il fasilə vermişəm, kolxozda kotana getmişəm, cillovda oturmuşam. Kənddə Buzəvənd adlı bir yurduumuz vardı, bəzən 13-14 gün qalırdım orda. Gecə ikən öküzləri mənə verirdilər ki, otarım. Çünki mənə etibar edirdilər. Ən böyük arzum kotanda dəstəkçi olmaqdı. Dəstəkçilər nabata getmirdilər. Üreyimdə elə hey "nə vaxt böyüyəcəyəm" arzusu dolanırdı, çünki uşağa dəstək tapşırmazdılar. Sonralar mən kotançı ömrümü "İndi desəm nağıldır" adlı poemada təsvi etmişəm.

**Şumda var izi,
Gəzər hər düzü.
Yox kotançının
Gecə-gündüzü.**

kün deyil. Ondan gözəl sevinc olmazdı ki, yaşayırdıq.

İbtidai təhsildən sonra Buynuzdan Topçu kəndinə gedib-gəlmişəm, təhsilin ardını o kənddə davam etdirmişəm. O kəndə 3 kilometr yol idi, biz səkkiz nəfər idik. Onların arasında həm yaşca, həm də boyca ən balacası mən idim. Topçuya çatmaq üçün biz bir çayı keçməli idik. Bir dəfə bizimlə gələn atlılardan biri dedi: ay uşaqlar, deyin görək, sizin içərinizdə yaxşı oxuyan, əla qiymət alan kimdi? Uşaqlar məni göstərdilər və həmin atlı məni öz tərkinə alıb çayı keçdi. Bizim aramızda möhkəm dastluq, səmimiyyət vardı. Topçuda yeddiillik məktəbi bitirdim. İmtahan verib Göyçay pedoqoci məktəbinə daxil oldum. 1957-ci ildə o məktəbi başa vurdu, bir il Tircan orta məktəbində ibtidai sinif müəllimi işlədim.

V.Yusifli: Musa müəllim, bəs gələcəyin gözəl şairi Musa Yaqubun üreyində şeir odu nə vaxt şölələndi? Nə vaxt hiss etdiniz ki, şeir adlı bir gözəlin əsirinə çevrilmisiniz?

M.Yaqub: O gözəlin əsirinə çevrilməmişdən çox-çox öncə atamın, anamın dilindən eşitdiyim bayatıların, hollarların, əkinçi nəğmələrinin əsiri olmuşam. Mən atamla birgə toylara gərdim və o toylarda aşıqların dilindən

adlandırırdım. Bir müddət unuttum bu meşğələni. Bir də bu həvəs Göyçay pedoqoci məktəbinin üçüncü kursunda oxuyanda baş qaldırdı. Vətən, ana, sülh və s. dəbdə olan mövzularda şeirlər yazdım, onları tədbirlərdə oxumağa başladım. Və beləliklə, sən dediyin o gözəlin əsirinə çevrildim.

V.Yusifli: Bəs ədəbi aləmə necə gəldiniz? İlk şeiriniz nə vaxt işıq üzü gördü?

M.Yaqub: Mənim ilk mətbu əsərim şeir yox, poema olub. Göyçayda oxuyanda "İki qəlb, iki dünya, bir qılınc" adlı poema yazdım, Tircanda müəllim işləyəndə o poemanı həcmcə genişləndirdim, üzərində dönə-dönə işlədim və günlərin bir günü həmin poemanı Yazıçılar İttifaqına-Məmməd Rahimin ünvanına göndərdim. Niyə məhz Məmməd Rahimin? 57-ci ildə Məmməd Rahimin əlli yaşı tamam olmuşdu, bu münasibətlə qəzetlər təzədən ondan yazırdılar, radioda onun səsinə eşidirdim. Məqsədim o deyildi ki, Məmməd Rahim bu poemanı hardasa çap elətdirsin, istəyirdim biləm ki, bundan sonra şeir yazmağıma dəyər yoxsa yox. Bir gün mənə Yazıçılar İttifaqından bir məktub gəldi. Üstündə Məmməd Rahimin adını gördüm. Məmməd Rahim poemanın bir çox səhifələrində qeydlər aparmışdı, redaktə eləmişdi ayrı-ayrı misraları, bəzi yerləri hətta pozmuşdu da.

Zərfin içində kiçik bir məktub da vardı və Məmməd Rahim o məktubda yazırdı ki, hörmətli Musa Yaqubov, sənə poemanı çap etmək olardı, istəyirdim onu "Azərbaycan gəncləri" qəzetinə verim, amma tələsmə, poemanı sənə göndərirəm ki, bir daha üzərində işləyəsən. Bu məktub məni dəli elədi, sevinirdim ki, Məmməd Rahim kimi bir şair gör mənə nələr yazır, deməli, məndə nəse bir şairlik qabiliyyəti duyub ki, belə bir şey yazıb.

(ardı gələn sayımızda)

VAQIF YUSİFLİ

ƏDALƏT • 9 avqust 2018-ci il